

**Силабус навчальної дисципліни
«Фінансове право України»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Освітньо-професійна програма

«Податкова справа у системі державного контролю»

Рік навчання: 2, Семестр: 4

Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль – диф. залік

Статус дисципліни: вибіркова

Форма проведення занять – лекції, семінарські

Назва курсу	«Фінансове право України»
Викладач	Білько Тетяна Олександрівна
Контактний тел.	+380969657291
E-mail:	t.o.bilko@dpu.edu.ua
Електронна версія курсу	https://moodle.nusta.edu.ua/group/index.php?id=10
Консультації	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю e-mail: t.o.bilko@dpu.edu.ua

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Фінансове право України» відноситься до вибірових навчальних дисциплін. Метою навчальної дисципліни «Фінансове право України» є формування професійних знань та навичок у здобувачів вищої освіти; теоретичних знань основних категорій і понять фінансового права, засвоєння основних положень фінансового законодавства; набуття навичок оцінки фінансової політики держави, форм та методів її реалізації; розкриття поняття і сутності фінансового права як галузі права, науки та навчальної дисципліни; ознайомлення із механізмом правового регулювання процесів мобілізації, розподілу та використання централізованих та децентралізованих фондів коштів в Україні. Метою навчальної дисципліни є визначення місця та значення фінансового права у правовому регулюванні суспільних відносин між суб'єктами фінансового права; отримання системних знань про основні інститути та підгалузі фінансового права; вивчення фінансового законодавства України; набуття навичок тлумачення та застосування фінансового законодавства, забезпечення законності в фінансово-правовій сфері; розробка документів правового характеру; прийняття правових рішень та вчинення інших юридично значущих дій; встановлення фактів фінансових правопорушень; визначення міри фінансової відповідальності та покарання винних, а також відновлення порушених прав.

2. Формат курсу – очний, заочний, змішаний

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни:

- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- Здатність працювати в команді.
- Здатність бути критичним та самокритичним.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.
- Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

- Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Результати навчання

- Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.
- Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
- Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
- Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи і комп'ютерні технології для обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування.
- Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.
- Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

4. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
семінарські заняття	20
індивідуально-консультаційна	2
самостійна робота	44

5. Політика курсу. Дотримання академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність в ДПУ.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

–самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

–посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

–дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

–надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

– повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, тощо);

– повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

– відрахування з Університету;

– позбавлення академічної стипендії.

6. Схема дисципліни

Годи ни/ семес тр	Тема, план	Форма заняття та діяльності* (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота самостійна, дискусія, групова робота)	Результати навчання	Вага оцінк и (кіль кість балів)
12/5	<p>Тема 1. Фінанси та фінансова система. Правові основи фінансової діяльності держави.</p> <p>1. Історія виникнення фінансів. Поняття, види фінансів.</p> <p>2. Поняття, ознаки та види грошових фондів та методи функціонування.</p> <p>3. Фінансова система України: поняття та характеристика елементів.</p> <p>4. Поняття фінансової діяльності держави. Функції, засоби, методи та принципи фінансової діяльності держави.</p>	<p>Лекція-бесіда, Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання</p>	<p>ознайомити студентів з історією, загальними поняттями та видами фінансів, та фінансової системи України, та здійснення державою фінансової діяльності; розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	3 б.
10/5	<p>Тема 2. Предмет і система фінансового права як галузі права.</p> <p>1. Поняття фінансового права, його предмет та метод.</p> <p>2. Система фінансового права як галузі права.</p> <p>3. Джерела фінансового права.</p> <p>4. Поняття, види фінансово-правових норм.</p> <p>5. Фінансово-правові відносини, суб'єкти фінансового права і фінансових правовідносин.</p>	<p>Лекція-бесіда Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання</p>	<p>ознайомити студентів з поняттям фінансового права, його предметом та методами правового регулювання, системою та джерелами, розглянути класифікацію видів фінансово-правових норм, ознайомитися з суб'єктами, розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	3 б.
8/5	<p>Тема 3. Правові засади фінансового контролю. Здійснення фінансового контролю.</p> <p>1. Поняття зміст та</p>	<p>Лекція-бесіда Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді</p>	<p>ознайомити студентів із поняттям, змістом та значення фінансового контролю, його видами та методами проведення</p>	3 б.

	<p>значення фінансового контролю.</p> <p>2. Види та методи фінансового контролю.</p> <p>3. Органи фінансового контролю.</p>	<p>на теоретичні запитання</p>	<p>фінансового контролю, та уповноваженими органами.</p> <p>розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів;</p> <p>сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	
16/5	<p>Тема 4. Бюджет як центральна ланка фінансової системи України. Бюджетне право та правовідносини. Бюджетний процес.</p> <p>1. Поняття бюджету та його значення для функціонування держави й органів місцевого самоврядування.</p> <p>2. Бюджетне право, його предмет та особливості.</p> <p>3. Бюджетно-правові норми і бюджетно-правові відносини.</p> <p>4. Бюджетний процес поняття, стадії та учасники.</p>	<p>Лекція-бесіда</p> <p>Семинар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання</p>	<p>ознайомити студентів з поняттям бюджету та його значенням, розглянути особливості бюджетного права та бюджетного процесу, його предмет, норми і бюджетно-правові відносин, стадії; розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	3 б.
16/5	<p>Тема 5. Правові засади організації податкової системи України. Податкове право та податкові правовідносини</p> <p>1. Податкова система України та принципи оподаткування.</p> <p>2. Предмет та метод податкового права.</p> <p>3. Поняття, функції, та особливості податку.</p> <p>4. Класифікація податків.</p> <p>5. Податкові правовідносини.</p>	<p>Лекція-консультація</p> <p>Семинар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання; обговорення наукових публікацій</p>	<p>ознайомити студентів із структурою податкової системи, принципами оподаткування, поняттям , предметом та методом податкового права; визначити класифікацію податків, особливостями податкових правовідносин;</p> <p>розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості,</p>	2 б.

			формуванню почуття патріотизму	
14/5	<p>Тема 6. Ринки фінансових послуг як предмет фінансово-правового регулювання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державне регулювання ринків фінансових послуг. 2. Повноваження Національного банку України як державного регулятора на ринку фінансових послуг. 3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. 4. Ліцензування діяльності фінансових установ. 	<p>Конференція. Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання; робота в групах, розв'язання ситуаційних завдань; кейсів.</p>	<p>ознайомити студентів із сучасними функціонуванням ринку фінансових послуг, повноваженнями органів спеціальної компетенції, процедурою ліцензування фінансової діяльності; розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	2 б.
16/5	<p>Тема 7. Фінансово-правове регулювання платіжних систем в Україні. Правові засади валютного регулювання та валютного нагляду.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Платіжні системи як об'єкт фінансово-правового регулювання. 2. Поняття, зміст та організація валютного регулювання. 3. Валютний нагляд: правовий режим, мета, головні напрями та функції. 4. Характеристика органів державної влади, що здійснюють валютне регулювання. 	<p>Лекція-консультація Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді на теоретичні запитання; обговорення наукових публікацій</p>	<p>ознайомити студентів із поняттям платіжна система, валютне регулювання, валютний нагляд, ознайомитися з повноваженнями органів які здійснюють валютне регулювання та валютний контроль; розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	2 б.
14/5	<p>Тема 8. Фінансово-правова відповідальність.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, мета, принципи та функції фінансово-правової відповідальності. 	<p>Лекція-консультація Семінар: тестові завдання, доповіді, презентації, усні та письмові відповіді</p>	<p>ознайомити студентів із основними поняттями фінансово- правової відповідальності, її співвідношення з іншими видами юридичної</p>	3 б.

	<p>2. Співвідношення фінансово-правової відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.</p> <p>3. Фінансове правопорушення: поняття, склад, види.</p> <p>4. Поняття, ознаки та види фінансових санкцій.</p>	<p>на теоретичні запитання; обговорення наукових публікацій</p>	<p>відповідальності розглянути поняття складу, виду фінансового правопорушення, ознайомитися з видами санкцій; розвивати інтелектуальні здібності, мовлення, пам'ять, увагу, логічне мислення, активність, творчість студентів; сприяти формуванню наукового світогляду, моральних, естетичних якостей особистості, формуванню почуття патріотизму.</p>	
--	--	---	---	--

7. Система оцінювання:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

Семинарські заняття : 40% загальної кількості балів;

Завдання самостійної/ індивідуальної роботи: 10% загальної кількості балів;

Диференційований залік: 50% загальної кількості балів.

8. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	не зараховано
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

9. Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (0,5 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Загальна система оцінювання курсу	виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру/диференційований залік - 50/50%
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота може виконуватись у формі реферату, презентації, есе. Структура передбачає актуальність проблематики; мету; методи та результати і висновки. Обсяг до 10 стор. тексту. Письмова робота може виконуватись у формі ситуаційного завдання. Розв'язок ситуаційного завдання передбачає вступну частину, де аналізується зміст завдання. Основну частину, де викладається алгоритм розв'язку завдання з обов'язковим посиланням на норми законодавства та підзаконних нормативно-правових актів, судову практику. Заключну, де обґрунтовується вирішення проблеми і пропонується розв'язок завдання.
Семінарські заняття	Здобувач вищої освіти при відповіді на питання має давати відповідь у повному обсязі. При цьому використовує актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовує свої думки та робить узагальнені підсумки.
Умови підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового модульного контролю за умови набору ним не менше ніж 25 балів за модулі. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Завдання до заліку містять: теоретичні питання, тести та ситуаційну задачу.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 №8073-X [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. Відомості Верховної Ради України. 2001 р. № 5-6. Ст. 30.
5. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993р. № 2939-XII. Дата оновлення: 24.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>).
6. Про Рахункову палату: Закон України від 02.07.2015 р. № 576-VIII. Дата оновлення: 07.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#Text>).
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Дата оновлення: 03.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
8. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.99 № 679-XIV. Дата оновлення: 17.08.2022. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. Ст. 238.
9. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. Дата оновлення: 01.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14#Text>
10. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. Дата оновлення: 01.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

Основна:

1. Кучерявенко М. П. Податкове право України : підручник. Харків : «Право», 2019. 528 с.
2. Фінансове право (схеми) / за ред. І. М. Бондаренко та Т. Є. Кагановської ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 276 с.
3. Фінансове право України (загальна частина) : навчальний посібник / Л. М.

Касьяненко, Т. О. Мацелик, Н. Б. Новицька та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 234 с. (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 173).

4. Фінансове право України (особлива частина): навчальний посібник /Л. М. Касьяненко, Т. О. Мацелик, Ю. І. Аністратенко та ін. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2022. 580 с.

5. Фінансове право : підручник / за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2022. 432 с.

6. Фінансове право: навч. посіб. / Л. К. Воронова, Н. Ю. Пришва, Н. Я. Якимчук та ін. / за заг. ред. професора Н. Ю. Пришви Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 376 с.

Допоміжна:

1. Захист прав споживачів фінансових послуг на деокупованих територіях України: практичний посібник клініциста / Шолкова Т. Б., Гарбінська-Руденко А. В., Кабанов В. І., Кармаліта М. В. Київ: Алерта, 2020. 270 с.

2. Кармаліта М.В. Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин: монографія. Хмельницький. 2019. 328 с.

3. Латковський П.П. Правове регулювання бюджетного контролю в Україні: монографія. Чернівці: Технодрук, 2019. 268 с.

4. Макух О.В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: монографія. Харків: Право, 2019. 304 с.

9. Пожидаєва М.А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово-правове регулювання в Україні: монографія. Київ. Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

10. Савченко Л.А., Андрущенко Г.С., Коваленко А.А. Фінансово-контрольне право. Навчальний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 348 с.

1. Білько Т. О. Міжнародний досвід боротьби з легалізацією коштів, здобутих злочинним шляхом. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2018. № 2 (15). С. 62-65.

2. Білько Т. О. Зарубіжний досвід розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у банківських установах. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 2, том 2. С. 144-148.

3. Білько Т. О. Основні аспекти криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності. *Юридична наука*. 2019. № 9. С. 201-206.

4. Білько Т. О., Гопчій В. В. Слідчі ситуації та їх вирішення під час розслідування розкрадань у кредитно-банківській сфері. *Юридична наука*. 2020. № 3. С. 186-190.

5. Билько Т. Особенности расследования отдельных видов уголовных правонарушений, совершаемых в банковских учреждениях. *KELM*. 2020. № 3-2. С. 123-128 (Республіка Польща).

6. T. Bilko. Some aspects of cooperation of inquisitional subdivisions of national police ukraine with law enforcement authorities of other states during investigation of criminal offences in the field of bank activity. *Comparative analysis Journal of science. Lyon* № 29. С. 9-15, 37 Cours Albert Thomas, 69003, Lyon, France.

7. Білько Т.О. Розслідування кримінальних правопорушень у сфері банківської діяльності та особливості співпраці слідчих підрозділів національної поліції України з правоохоронними органами інших держав під час їх розслідування. *Ірпінський юридичний часопис: науковий журнал*. 2022.- Випуск 2 (9). С. 146-156.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>.

2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Офіційне інтернет-представництво Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

4. Офіційне інтернет-представництво Міністерства економіки України. URL:

<http://www.me.gov.ua>.

5. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.

6. Офіційне інтернет-представництво Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/>.

7. Офіційний портал Державної податкової служби України. URL: <http://www.tax.gov.ua>.

8. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://treasury.gov.ua>.

9. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua>.

Міжнародні видання:

1. Scientific achievements of countries of Europe in the field of legal science. Collective monograph: (Sandomierz, Poland) 2018, 384 p.

2. Public finance: legal aspects. Collective monograph: Riga: Izdevnieciba «Baltija publishing», 2019. 260 p.

3. R. Allen, Y. Hurcan, P. Murphy, M. Queyranne, S. Yläoutinen. The Evolving Functions and Organization of Finance Ministries. IMF Working Paper WP/15/232. November 2015. 51 p. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2015/wp15232.pdf>

4. OECD (2021), Tax Administration 2021: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/cef472b9-en>.